

Hermetyzacja obiektów Oczyszczalni

Rzeszowskie obiekty liniowe – kilometry wielomilionowych inwestycji

Rzeszów zawdzięcza swój rozwój inwestycjom. Ich realizacja nie byłaby możliwa, gdyby nie wzrost budżetu miasta, który w ostatnich 10 latach powiększył się o ponad miliard zł. Znacznym wsparciem były także fundusze europejskie, w pozyskiwaniu których Rzeszów jest niekwestionowanym mistrzem i może się poszczycić jednym z najwyższych w kraju współczynników pozyskanych środków unijnych. Realizowane przez miasto inwestycje komunikacyjne i innowacyjne rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej stanowią powód do dumy i inspirację dla innych samorządów.

Woda najwyższej jakości

Obchodzące w 2019 r. 85-lecie istnienia Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rzeszowie jest jedną z najprężniej działających spółek Podkarpacia. MPWiK w ciągu ostatniej dekady przeznaczyło na inwestycje, rozwój i zastosowanie innowacyjnych technologii 400 mln zł, z czego aż 140 mln zł pozyskano z funduszy unijnych.

Odkąd MPWiK w 1996 r. podjęło decyzję o gruntownej przebudowie i unowocześnieniu procesów technologicznych uzdatniania wody, nie szczędzi na ten cel środków. I etap modernizacji (1997–1999) polegał na wprowadzeniu ozonowania wstępnego, co pozwoliło na zmniejszenie stężenia chloru stosowanego przy dezynfekcji, a dzięki ozonowaniu woda z rzeszowskich kranów zyskała zdecydowanie lepszy zapach i smak. W II etapie (2006–2009) zmodernizowano zakład na

Instalacja fotowoltaiczna

os. Zwiężczyca. Wybudowano nowy blok technologiczny z ozonowaniem pośrednim i filtrami węglowymi, unowocześnieiono pompownię i chlorownię, wymieniono filtry żwirowe, a stosowany dotychczas do dezynfekcji chlor gazowy zastąpiono dwutlenkiem chloru, co pozwala zachować wysoki stopień dezynfekcji w całej sieci wodociągowej. Zajęto się także zagospodarowaniem osadów powstających podczas uzdatniania wody – po odwodnieniu i uszlachetnieniu cementem mogą być wykorzystywane przy budowie wałów przeciwpowodziowych, do wyrównywania terenu albo jako podbudowa dróg.

Kolejnym krokiem w programie rewitalizacji była budowa zbiornika wody o pojemności 17,7 tys. m³ na os. Krakowska Południe. Inwestycja zapewniła ciągłość dostaw pod odpowiednim ciśnieniem dla mieszkańców Rzeszowa i okolicznych gmin na wypadek awarii, a także w przypadku skażenia wody w Wisłoku. Całość programu poprawy jakości wody pitnej oraz inwestycje mu towarzyszące pochłonęły w sumie ponad 160 mln zł.

MPWiK w Rzeszowie stawia na innowację. Od 2016 r. woda w rurociągach jest dezynfekowana promieniami ultrafioletowymi za pomocą lamp UV. W 2017 r. na ujęciu wody na os. Zwiężczyca zainstalowano specjalne sita ssawne, ograniczające ilość pobieranej zawiesiny. To nowatorskie rozwiązanie jest także proekologiczne – podczas pobierania wody z Wisłoka chroniony jest narybek. Strażnikami czystości wody jest osiem małż umieszczonych w specjalnym zbiorniku na terenie stacji uzdatniania wody. Jeśli muszle co najmniej sześciu z nich zamkną się w jednym czasie, co jest oznaką pojawienia się zanieczyszczenia, pobierane są próbki wody do badań, by stwierdzić, co jest przyczyną alarmu. Po trzech miesiącach pracy małże wracają do swojego naturalnego środowiska i zastępuje je nowy zespół.

Aktywny partner lokalnych społeczności

MPWiK w Rzeszowie zarządza dziś 1050 km sieci wodociągowej z 40 hydroforniami oraz 810 km sieci kanalizacji sanitarnej z 108 przepompowniami ścieków. W latach 2014–2015 z udziałem środków UE przeprowadzono wartość 44 mln zł modernizację i rozbudowę ciągu biologicznego komunalnej oczyszczalni ścieków.

Mając na uwadze ograniczenia związane z przyrodniczym zagospodarowaniem komunalnych osadów ściekowych, konieczne stało się zapewnienie innego sposobu zagospodarowania tych osadów. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem okazała się budowa Suszarni Mechanicznej Osadów Ściekowych wraz z modernizacją obiektów oczyszczalni ścieków. Wartość tego zadania, realizowanego w latach 2017–2019, wyniosła 60 mln zł, z czego 64% stanowiło dofinansowanie UE.

Rzeszów może się pochwalić największą w Europie i pierwszą w Polsce (uruchomioną w 2005 r.) suszarnią ogrzewaną słońcem. Suszenie osadu z wykorzystaniem energii słonecznej daje granulaty neutralny zapachowo oraz wolny od jaj pasożytów i bakterii typu salmonella. W 2016 r. na terenie rzeszowskiego MPWiK powstała instalacja złożona z 3220 paneli fotowoltaicznych monokrystalicznych o mocy 310 W każdy. Roczna produkcja energii z zainstalowanego systemu wynosi 0,85 GWh, co stanowi alternatywę dla pozyskiwania energii przy użyciu paliw konwencjonalnych i znacząco wpływa na poprawę jakości powietrza wskutek redukcji emisji CO₂.

Obecnie MPWiK realizuje jedną z największych w ostatnich latach inwestycji – modernizację eksploatowanej od 1981 r., wykonanej z rur stalowych (od Ø 800 do Ø 1200) rzeszowskiej magistrali wodociągowej. By zminimalizować związane z pracami ziemnymi uciążliwości dla mieszkańców, zdecydowano się na wykorzystanie metody bezwykopowej. Realizacja I etapu

Suszarnia Mechaniczna Osadów Ściekowych

Suszarnia wewnątrz

zadania o wartości 15,6 mln zł objęła renowację rurociągu o średnicy 800 mm i długości 3 km. Inwestycja jest w 64% dofinansowana z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Strategiczne połączenia

Miasto zarządza siecią ponad 200 km dróg, których sukcesywnie przybywa. Jedną z inwestycji znacząco usprawniających komunikację w Rzeszowie była zakończona w 2015 r. budowa drogi od ul. Załęskiej do ul. Lubelskiej wraz z budową mostu przez Wisłok. Budowa mostu im. Tadeusza Mazowieckiego, jednego z bardziej spektakularnych obiektów w Polsce, a jednocześnie kluczowej inwestycji Podkarpacia, kosztowała 178 mln zł, z czego 149 mln zł pochodziło z unijnego programu Rozwój Polski Wschodniej, a kolejne 11,5 mln zł to dotacja z Ministerstwa Finansów. Z budżetu miasta wydano tylko ok. 18 mln zł, czyli 10% wartości całej inwestycji.

Otwarty pod koniec 2017 r. prawie czterokilometrowy łącznik od ul. Podkarpackiej do drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Południe to niewątpliwie element obwodnicy miasta. Inwestycja stanowiła kontynuację budowanej obwodnicy miejskiej – zachodniej i południowej. Budowa łącznika (po dwa pasy ruchu w obu kierunkach) kosztowała 105 mln zł, z czego 65 mln zł ratusz pozyskał z unijnego programu Polska Wschodnia.

W maju 2018 r. podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach Portalsamorządowy.pl przyznał miastu Rzeszów nagrodę w konkursie Top Inwestycje Komunalne 2018 za inwestycję *Budowa DW na odcinku od skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. 9 Dywizji Piechoty w Rzeszowie [DK19] do węzła Rzeszów Południe [S19]*. Zamierzeniem konkursu Top Inwestycje Komunalne jest ukazanie skali inwestycji komunalnych oraz ich korzystnego wpływu na rozwój gospodarki samorządowej. Projekty nominowane do tytułu Top Inwestycje Komunalne 2018 oceniane były m.in. pod kątem takich kryteriów, jak efekt prorozwojowy inwestycji, rozmach inwestycji w odniesieniu do budżetu i możliwości samorządu, współpraca z lokalną społecznością na etapie projektowania inwestycji oraz aktywne gospodarowanie majątkiem.

Rzeszów jeszcze bardziej dostępny

W budżecie Rzeszowa na 2019 r. tradycyjnie najwięcej środków, bo ok. 370 mln zł, przeznaczono na inwestycje. Wśród ważniejszych przedsięwzięć drogowych, które zostaną niebawem ukończone, można wymienić budowę drogi od ul. Lubelskiej do ul. Warszawskiej, na którą z budżetu miasta

przeznaczono prawie 9 mln zł. Nowa trasa jest drugim etapem tzw. rzeszowskiej trasy północnej i ma prawie 1,5 km długości. Jak zapowiadają rzeszowscy urzędnicy, po zakończeniu tej inwestycji będzie realizowany trzeci etap trasy północnej, czyli ponad 6 km połączenia ulic Warszawskiej i Krakowskiej. Trwają już przygotowania do tego zadania, realizowanego wspólnie z marszałkiem województwa, ponieważ część drogi będzie biegła poza granicami miasta.

Do czerwca 2019 r. ma potrwać budowa prawoskrętu z ul. Poczty Gdańskiej w al. Wyzwolenia, inwestycja warta prawie 3 mln zł. Ponad 5,7 mln zł miasto przeznaczyło na rozbudowę ul. Jana Pawła II od Ustronnej do Budziwojskiej pod pomnik Grunwaldu. W planach budżetowych na ten rok uwzględniono także rozbudowę ul. św. Rocha na odcinku od ul. św. Marcina do granic miasta. Rzeszów na rozbudowę przeznaczy ok. 9 mln zł. Ruszyły też prace związane z remontem ul. Wieniawskiego. Inwestycja została podzielona na trzy etapy, z czego w tym roku miasto wyda na ten cel prawie 7,5 mln zł.

W planach jest również budowa południowej obwodnicy, inwestycji bardzo potrzebnej nie tylko zdaniem władz miasta, ale także krajowych ekspertów. Z raportu Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, w którym ujęto 52 inwestycje drogowe najważniejsze dla układu komunikacyjnego kraju, południowa obwodnica Rzeszowa znalazła się na bardzo wysokim szóstym miejscu, jeśli chodzi o zwrot poniesionych kosztów. Zwykle inwestycja drogowa jest opłacalna, gdy wydane na nią środki zwrócą się po 15–20 latach. Zdaniem ekspertów, w przypadku rzeszowskiej drogi południowej zwrot ma nastąpić w niecałe trzy lata. Obwodnica o długości 6 km będzie prowadzić od ul. Podkarpackiej do ul. Sikorskiego, przez osiedla Budziwów i Biała. W Budziwoju skrzyżuje się z ul. Jana Pawła. Jej częścią jest ok. kilometrowy most podwieszony z sześcioma pylonami przez Wisłok w okolicach zalewu. Drugi, mniejszy most, ma się znaleźć nad Strugiem. Koszt obwodnicy wraz z mostem szacowany jest na ponad 400 mln zł.

Biorąc pod uwagę skuteczność władz Rzeszowa z prezydentem Tadeuszem Ferencem na czele, inwestycja dojdzie do skutku. Podobnie jak budowa monorail, której koncepcja powstała w rzeszowskim ratuszu już dekadę temu. Monorail jest transparentny dla ruchu miejskiego oraz niezwykle intuicyjny dla podróżnych, jednak jego budowę przez lata uniemożliwiał brak odpowiednich przepisów. Sytuacja prawna niedawno się zmieniła, co pozwala mieć nadzieję, że nowoczesna kolejka w końcu powstanie w stolicy Podkarpacia.

Oprac. Redakcja, zdjęcia: Urząd Miasta Rzeszowa

rzeszów
stolica innowacji

